

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peuterspeelzaal Christoffeltje

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 24 september 2018

Samenvatting

De inspectie heeft op 19 juni 2018 een onderzoek uitgevoerd op de vrije peuterspeelzaal Christoffeltje. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de basisschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Almere een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

Het meeste gaat goed bij Christoffeltje. Zo hangt er een prettige sfeer en zijn de kinderen zichtbaar op hun gemak. De pedagogisch medewerkers benaderen de kinderen op een vriendelijke en rustige manier en bieden veel activiteiten aan waar de kinderen aan mee kunnen doen. Op deze manier kunnen de kinderen zich breed ontwikkelen. Ook de samenwerking met de basisschool is naar tevredenheid. Er is overleg mogelijk wanneer er zorgen zijn om kinderen en vieringen worden waar mogelijk samen gevierd.

Wat kan beter?

Er zijn ook nog dingen die beter kunnen. Allereerst kunnen de pedagogisch medewerkers hun taalaanbod gericht maken met een taliger inrichting en het controleren of en welke woorden de kinderen (moeten) beheersen. Dit laatste doen de pedagogisch medewerkers nu niet vanuit de pedagogische visie. Daarnaast is er verbetering mogelijk door vooraf te bepalen wat de resultaten van voorschoolse educatie moeten zijn en te evalueren of de voorschool dit ook realiseert. De verbeteracties kunnen hier dan op afgestemd worden.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Kinderopvangorganisatie: Stichting Vrije Peuterspeelzaal

LRK-nummer: 226427687

Totaal aantal doelgroepeuters: 6

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op Christoffeltje.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met pedagogisch medewerkers en de locatiemanager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager en de pedagogisch medewerkers.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de

reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Kan beter
- Voldoende
- Goed

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op Christoffeltje.

Conclusie

Wij stellen vast dat de kwaliteit van de meeste onderzochte standaarden op orde is. Dit geldt met name voor de standaarden binnen het educatieve proces, zoals het pedagogisch handelen, het aanbod, de zicht op ontwikkeling en de samenwerking met partners. Verbeteringen zijn vooral mogelijk binnen de kwaliteitszorg en het vaststellen van de te bereiken resultaten.

Context

Speelzaal Christoffeltje is gevestigd in de multiculturele woonwijk Stedenwijk in Almere. De speelzaal is onderdeel van Stichting Vrije Peuterspeelzaal Almere waaronder naast Christoffeltje nog twee andere voorscholen vallen. Samen maken ze deel uit van de Brede Vrije School Almere waar zowel een basisschool, naschoolse opvang als een kinderdagopvang deel van uitmaken. De speelzaal is niet in pandig maar als een losse speelzaal gevestigd in de woonwijk.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 29 maart 2017 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonde.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op Christoffeltje.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

Een breed aanbod maar de talige inrichting kan sterker

Wij waarderen het aanbod als voldoende omdat Christoffeltje gebruik maakt van een integraal programma en daarnaast veel aandacht besteedt aan een brede ontwikkeling via bijvoorbeeld bakken en schilderen. Voorschool Christoffeltje is een vrije school voorschool en werkt op antroposofische grondslag. Kenmerkend voor het programma zijn de ritmische herhalingen en de nabootsing door de kinderen. De pedagogisch medewerkers bieden 8 thema's aan gedurende het jaar waarin alle ontwikkelingsgebieden worden aangeboden. Daarnaast zijn het vrij spel en de nabootstafel belangrijke onderdelen van het dagritme. De vrije wil van het kind staat echter steeds centraal. Hierin schuilt echter ook een risico. Kinderen hebben door de vrije wil de mogelijkheid zich te onttrekken aan activiteiten die mogelijk wel van belang zijn voor hun (taal)ontwikkeling. Pedagogisch medewerkers zullen hier extra alert op moeten zijn.

De talige inrichting van de ruimte kan sterker. Volgens de antroposofische leer is de ruimte prikkelarm ingericht waardoor er niets aan de muren hangt. Maar ook het aantal boekjes wat aanwezig is in de ruimte kan groter, en sterker onder de aandacht gebracht worden van kinderen. Tijdens de observatie hadden kinderen er geen aandacht voor. Maar ook de pedagogisch medewerkers niet.

Door observaties voldoende zicht op de ontwikkeling

Wij waarderen de zicht op ontwikkeling als voldoende omdat Christoffeltje de kinderen regelmatig observeert en de gegevens hierover vastlegt. De voorschool neemt geen toetsen af. Op de leeftijd van 2,9 jaar vullen pedagogisch medewerkers de Dreumes Kijkwijzer in. Voor de overdracht bij 3,9 jaar doen zij dit met de Peuter Kijkwijzer en gebruiken dit voor de warme overdracht. Dit instrument is echter

alleen geschikt voor de kinderen die naar een vrije school doorstromen. De reguliere scholen gebruiken dit niet en voor hen is er de Peuter Estafette. Veruit de meeste kinderen echter stromen door naar de vrije school.

Ouders krijgen dagelijks een terugkoppeling over hoe de dag is verlopen. Voor vragen kunnen zij bij de pedagogisch medewerkers terecht. Als zij denken dat een kind zich onvoldoende ontwikkelt op basis van de observaties, overleggen zij intercollegiaal met de leidinggevende en/of met de begeleidende externe organisatie. Dit gebeurt na toestemming van de ouders. Op basis hiervan kunnen zij besluiten het kind extra aandacht te geven om het kind te helpen zich alsnog verder te ontwikkelen.

Pedagogisch-educatief handelen afgestemd op leeftijd

Ook het pedagogisch-educatief handelen in de groep waarderen wij als voldoende. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat voor vrijwel alle ontwikkelingsgebieden aandacht is en zij stimuleren de kinderen tot actief taalgebruik. Differentiatie vindt plaats op leeftijd doordat er aparte (ochtend)groepen zijn voor de 2-jarigen terwijl de 3-jarigen in de middag komen. Voor deze 3-jarigen bevat het aanbod meer talige uitingen door een uitgebreider verhaal, andere woordclusters en meer gesprekken en liedjes. De differentiatie binnen de jaargroepen is op individuele basis tijdens het vrij spel op basis van de observaties waaruit blijkt wat een kind eventueel extra nodig heeft. In de dagplanning leggen pedagogisch medewerkers vast welke activiteiten zij met de kinderen doen. Zij leggen hierin niet vast wat het resultaat was van de activiteit voor de individuele kinderen en welke consequenties dit heeft voor het vervolgaanbod. Hierin is nog verbetering mogelijk. Dit geldt ook voor de motorische ontwikkeling van de kinderen. De ruimte binnen is beperkt en de speelzaal heeft niet de beschikking over een speellokaal om gericht aandacht te besteden aan motorische ontwikkeling. Wel is er de beschikking over een avontuurlijke buitenruimte.

Waar nodig is er extra begeleiding beschikbaar

Ook de extra ondersteuning vinden we voldoende. Wanneer de pedagogisch medewerkers de verwachting hebben dat zij een kind niet voor het vierde jaar op het verwachte niveau kunnen brengen, hebben zij verschillende mogelijkheden om extra ondersteuning te verzorgen voor het betreffende kind. Zo hebben zij de mogelijkheid om JGZ in te schakelen, i.c. het consultatiebureau. Maar ook de intern begeleider van de vrije school en logopedie behoren tot de mogelijkheden. Voor kinderen die op 4-jarige leeftijd de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, is er de mogelijkheid tot verwijzing naar de 'Taalschool'. Hier krijgen kinderen extra en intensieve taalondersteuning met als doel uiteindelijk weer in te stromen op het regulier basisonderwijs. Een doorverwijzing naar Kentalis (cluster 2) behoort eveneens tot de mogelijkheden. Waar nodig zijn er ook

contacten met Fornhese (GGZ) en Veilig Thuis. De terugkoppeling van het effect van deze externe hulpverleners kan sterker.

Samenwerking

De samenwerking is voldoende omdat de voorschool met behulp van samenwerkingspartners de kinderen een brede ontwikkeling biedt. Deze partners zijn enerzijds de externe hulpverleners maar vooral ook de Vrije School Almere. Een groot deel van de peuters stroomt door naar deze school en de pedagogisch medewerkers onderhouden goede contacten met de intern begeleider en dragen zorg voor een warme overdracht met de toekomstige kleuter leerkracht. Ook ouders zijn voor de pedagogisch medewerkers een belangrijke partner om de ontwikkeling van de kinderen te stimuleren.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		•	

Deze standaard kan de voorschool nog verbeteren omdat de voorschool de voortgang van de peuters weliswaar volgt en nagaat of de groei naar verwachting is, maar daar geen normen voor heeft gezien de specifieke achterstand waarmee elke peuter bij Christoffeltje start. Ook controleert de locatie niet of de kinderen de woorden die zij aanbieden, ook daadwerkelijk beheersen aan het eind van de voorschoolse periode. De voorschool stelt zich als doel dat de kinderen goed mee moeten kunnen komen in groep drie, maar specificeert dit doel niet nader. Ook is dit niet nader uitgewerkt in de verschillende ontwikkelingsgebieden. Hierin kan de locatie nog verbeteren. De houder geeft hierbij aan dat dit onder verantwoordelijkheid van de school valt, die dit in het kader van Passend Onderwijs onderzoekt.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

 Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			•
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Geen cyclische evaluatie van de kwaliteit

De kwaliteitszorg kan de voorschool eveneens nog verbeteren. Dit omdat de voorschool niet beschikt over een kwaliteitszorgsysteem

waarbij zij cyclisch de verschillende onderdelen van de educatie evalueert en, waar nodig, verbeteracties vaststelt voor de volgende periode. Onderwerpen voor evaluatie kunnen dan onder andere zijn het pedagogisch klimaat, de organisatorische voorwaarden, differentiatie en afstemming. Omdat de voorschool niet vooral bepaalt wat de educatie op zou moeten leveren bij de peuters is ook hier geen evaluatie op mogelijk.

Betrokken medewerkers met veel scholingsmogelijkheden

De pedagogisch medewerkers op Christoffeltje zijn gedreven om de kinderen, binnen de visie van de antroposofie, zoveel mogelijk mee te geven voor een goede start op de basisschool. Zij volgen waar nodig extra cursussen om dit goed uit te kunnen voeren. Sinds januari 2018 werkt de locatie met het volledige programma Speelplezier en de pedagogisch medewerkers zijn hierin de afgelopen periode geschoold. Ook is er nog een externe coach beschikbaar voor extra begeleiding op de groep.

Na de zomervakantie starten zij met een nascholingscursus omdat onlangs meerdere extra materialen door de uitgever beschikbaar zijn gesteld. Dit betreft onder andere een logboek voor de dag- en weekplanning en het onderdeel Handelings Gericht Werken met onder andere een groepsplan en groepsoverzicht, een kijkwijzer en een observatieformulier voor interactief voorlezen. Met behulp van de nascholing zal het team van Christoffeltje bekijken welke van deze hulpmiddelen in gebruik worden genomen om de educatie verder te verbeteren.

Verantwoording en dialoog is nog niet op orde

Ook de verantwoording kan beter. Christoffeltje verantwoordt zich in beperkte mate aan de houder 'Stichting Vrije Peuterspeelzaal'. Deze houder is een kleine organisatie met drie voorscholen. De voorschool is onderdeel van de Brede Vrije School Almere, samen met de voorscholen Catootje en Catrijntje. In de praktijk is de locatieleider van de voorschool degene die verantwoordelijk is voor de gang van zaken op de locatie, maar ook voor de kwaliteitsverbeteringen en borging. Naar de gemeente verantwoordt de voorschool zich met name cijfermatig; de gemeente vraagt geen andere kwaliteit- en resultaatgegevens op.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Tijdens het onderzoek is het onderdeel 'kwaliteit' besproken. Dit is door de leidinggevende toegelicht als kwaliteit van het aanbod VVE vanuit de methodiek en daarmee niet als kwaliteitssysteem. Dit onderwerp is tijdens het onderzoek ons inziens niet aan de orde geweest.

Onze pedagogie vanuit de antroposofie werkt vanuit het begeleiden en observeren van de ontwikkeling van ieder kind en niet vanuit verwachte leeropbrengsten. De SLO doelen zijn in de kijkwijzers verwerkt voor zover deze met ontwikkelingsstappen te volgen zijn, zonder te testen.

Met het document 'doorgaande lijn' met Vrijeschool Almere, onze partner in de doorgaande lijn vanuit onze pedagogie, evalueren wij de stappen die gedurende het jaar zijn gezet in afstemming in de doorgaande lijn.

Wij zijn ons bewust van het feit dat wij een lerende organisatie zijn die nog maar kort het instrument van doelgericht en programmatisch begeleiden van het kind hanteren. De kijkwijzers zijn sinds het schooljaar 2017-2018 beschikbaar gekomen. In de nascholing van dit jaar was dan ook opgenomen om de doelen scherper te krijgen met een zo efficiënt mogelijke bijbehorende administratie.

Naar aanleiding van de organisatorische aansturing van de leidinggevende hierbij de toelichting dat het bestuur van de stichting een toezichthoudende taak heeft en inhoudelijk geen kennis van VVE heeft. Hierin zien wij een verantwoordelijkheid van de gemeente Almere. Als gesubsidieerde voorschool zien wij ons als uitvoerder van gemeentelijk beleid. De VVE-inhoudelijke aansturing op de werkvloer geschiedt door de leidinggevende in nauw overleg met en door de interne begeleidster VVE die hiervoor op permanente scholing is. Dit aangevuld door de externe VVE trainer die jaarlijkse nascholing verzorgt en nieuwe medewerksters opleidt. De interne begeleidster traint alle collega's via coaching on the job, waar zij aparte uren voor heeft.

Tijdens 6-wekelijks teamoverleg komt ook altijd VVE aan bod met een moment van uitwisseling en evaluatie. Casuïstiek komt hierbij ook ter tafel met als mogelijke uitkomst het aanbod (tijdelijk) beredeneerd te kunnen aanpassen.

Bij dit overleg is ook de laatste jaren een terugkoppeling op de agenda geweest van de onderwerpen die de leidinggevende tijdens de Management Development Training aangereikt heeft gekregen. Deze training werd door de gemeente Almere georganiseerd voor leidinggevendenden van gesubsidieerde VVE aanbieders en is in juli jl. afgerond. De leidinggevende heeft deze training in zijn geheel gevolgd.

In de gemeente Almere komen de leidinggevenden van de VVE aanbiederorganisaties 4 x per jaar bij elkaar om VVE nieuws te delen. Hieraan nemen wij ook altijd deel.

Vanuit de gemeente hebben wij een VVE-coach toegewezen gekregen. Haar rol was tot op heden bescheiden en vooral volgend, omdat onze pedagogie voor haar onbekend terrein is. Voor de vakantie hebben we elkaar gesproken en besloten haar bij de eerstvolgende teambijeenkomst uit te nodigen om haar algemene kennis met ons te delen.